

Geschiedenis

De geschiedenis van de astrologie is de geschiedenis van de menselijke houding ten opzichte van de natuur, de uiterlijke natuur waargenomen door de zintuigen en de innerlijke of menselijke natuur. De astrologie weerspiegelt de wijze waarop een inzicht zich manifesteert, interpreteert het in verband met onze werkelijke gedragingen en geeft er betekenis aan.

Hoewel in feite de hele natuur heeft meegewerkt aan de totstandkoming van de astrologische gedachtenwereld, zijn er drie vormen te noemen die direct aanleiding hebben gegeven tot het ontstaan van de astrologie: de voorouderverering, de sterrenreligie en de magie.

De voorouderverering gaat uit van de gedachte dat de goden eens op aarde hebben vertoefd alvorens naar de hemel te gaan. Hierdoor zouden de goden hun menselijke eigenschappen hebben gekregen.

Vanuit de sterrenreligie zijn deze vermenselijkte goden aan het firmament geplaatst. Elk hemellichaam was dus een godheid met bepaalde kenmerkende menselijke eigenschappen waaraan men ze kon herkennen. Men meende dat de goden zich aan het firmament verplaatsten, opdat de priesters in staat zouden zijn de goddelijke wil te leren begrijpen.

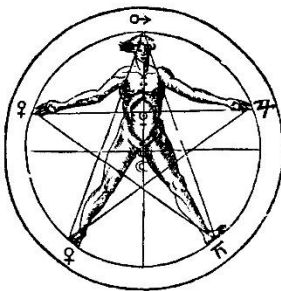
De beoefenaren van de magie probeerden daarom samenhangen te ontdekken tussen de wijze waarop hemellichamen zich verplaatsten en de gebeurtenissen op aarde. Herhaalde een hemelse gebeurtenis zich, dan kon men op grond van de ervaring aangeven wat op aarde verwacht kon worden. Hierop is de 'wet van Hermes' gebaseerd die luidt: 'zo boven, zo beneden.' We spreken nu over zo'n 30.000 jaar geleden.

Als de mens de wet kent van de natuur, de cycli van zon, maan en later van de planeten waaraan men goddelijke macht toekende, kan men door generalisering van de samenhang met het aardse leven, de kennis gebruiken voor de toekomst. De wet van de analogie: *'datgene wat boven is, is gelijk aan datgene wat beneden is en datgene wat*

beneden is, is gelijk aan datgene wat boven is' (gezegde van de priester Hermes Trismegistos). Dit is de grondgedachte van de astrologie geworden en deze gedachte geldt heden ten dage nog steeds, hoewel men dat nu formuleert als macro- en microkosmos. Deze kennis wordt gebruikt om het lot te voorspellen van land en volk, later eventueel ook van het staatshoofd. Tegenwoordig noemt men dat de mundane astrologie.

Nadat de kalender ingevoerd werd ontstond de electie astrologie. De bedoeling hiervan was om voor ieder mens die iets wilde ondernemen de juiste dag en het juiste uur te kiezen. Men meende dat al van te voren bepaald was of op een zeker moment een onderneming zou lukken of mislukken. Tot nu toe, ± 6e eeuw v. Chr., was alles gebaseerd op fysiologische (wat de natuur doet) feiten.

Pas onder invloed van de Grieken is de geboorte astrologie ontstaan. De eerste werkelijke horoscoop die men gevonden heeft, waarbij de plaatsen van de planeten tot in graden en boogminuten nauwkeurig zijn aangegeven, is van een kind geboren op 4 april 263 v. Chr. Een zeer interessante teruggevonden geboortehoroscoop bevat twee rijen gegevens. De tweede rij negen maanden later dan de eerste rij, de duur van een zwangerschap. Hieruit is de prenatale astrologie ontstaan. Tot zover was de astrologie nog gericht op het leren kennen van de wil der goden, zodat men door tijdig en op de juiste wijze te handelen hen gunstig kon stemmen om onheil te voorkomen.

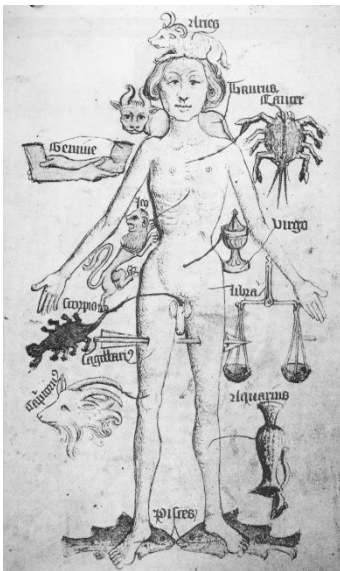

De Grieken hebben de individuele astrologie ontwikkeld. Deze is gericht op het maken van geboortehoroscopen van de individuele mens. Deze horoscopen hadden nog uitsluitend een voorspellende taak, waarbij men ervan uitging dat de toekomst onveranderbaar vastlag. De uitspraak 'je lot ontkom je toch niet' stamt uit deze periode van fatalistisch denken.

Geleidelijk aan ontstond echter het inzicht dat de toekomst misschien toch niet zo onomstotelijk vastligt als men meende. Zo ontwikkelde zich de opvatting dat de mens zelf kan ingrijpen om zijn toekomst zo goed mogelijk te vormen. Uit dit denkbeeld is de regel ontstaan die tot op de dag van vandaag in veel astrologische werken wordt herhaald: 'de sterren neigen wel, maar dwingen niet.'

Uit het denken dat de mens binnen het kader van de door de kosmos gestelde mogelijkheden zijn eigen weg kan vinden, zijn eigen toekomst kan scheppen is de magische astrologie gegroeid, die tot taak had de juiste tijd te vinden waarop bepaalde magische handelingen moesten worden uitgevoerd.

In de tweede plaats is uit deze gedachte de medische astrologie ontstaan, die tot doel heeft de oorzaken van ziekten sneller te leren herkennen zodat men het ziekteproces beter in de hand kan houden, hetgeen een spoedige genezing ten goede komt. Nu ontstond het vraagstuk van de vrije menselijke wil. Tevens begonnen zich nu twee duidelijke groepen te onderscheiden (1e eeuw v. Chr.). De ene groep probeerde de astrologie als een wetenschap naar voren te brengen, terwijl de andere groep haar meer als een esoterische (geheime) leer beschouwde.

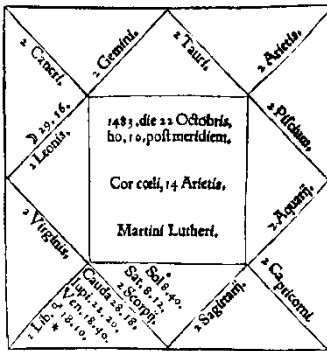
De Grieken ontvluchtten de natuurwereld en haar noodlot door zuiver denken. Zij voerden het zuivere logische denken zo ver door dat ze belandden bij rationalisme en sofisme (spitsvondige drogredenen). Homerus, Heraklitus, Pythagoras, Aristoteles en Plato zijn namen van grootheden die we in onze tijd ook nog overal terugzien. Ptolemaeus schreef de Almagest (een astronomieboek voltooid in 138 n. Chr.) Ook schreef Ptolemeus de beroemde Tetrabiblos, waarin hij de regels van de oude Egyptische en Chaldeeuwse astrologie opnam.

De psychologische reactie op het sofisme was een gevoelsreligie, het Christelijke idee van liefdadigheid, offervaardigheid en martelaarschap. De religie kende ook een wereld bevrijdt van angsten ('zonden') maar deze wereld kon alleen na de dood worden betreden. De fysisch-biologische natuur was zondig voor de kerk, en hier begon de scheiding tussen geest en stof.

In de 13e eeuw maakte Albertus Magnus als eerste een duidelijk onderscheid tussen astronomie en astrologie, maar ze bleven in samenhang met elkaar beoefend. Ook het wereldbeeld veranderde. Voor deze periode ging men er vanuit dat de aarde het middelpunt van het heelal was, Nicolaus Copernicus (1473), plaatste de zon in het middelpunt. Johannes Kepler werkte dit verder uit en bewees dat de banen van planeten niet rond maar ellipsvormig waren.

In de 16e eeuw ontwikkelde Agrippa de signatuurleer. Deze gaat er van uit dat twee ogenschijnlijk niet gelijke zaken toch een bepaalde samenhang kunnen vertonen, die men 'wezensgelijkheid' zou kunnen noemen. Deze leer heeft grote invloed gehad op de astrologie en op de alternatieve wetenschappen als kruidengeneeskunde, homeopathie, enzovoort.

Onder invloed van de filosofie van Descartes, die alleen maar datgene wat bewijsbaar was wilde erkennen, ontstond een kloof tussen filosofie en wetenschap. De astrologie die zich al jaren als een synthese tussen de beide wetenschappen had weten te handhaven, viel tussen wal en schip.

In de 17e eeuw mochten wetenschappers zich niet meer bezig houden met astrologie. De kerk verkondigde een op de leer van Aristoteles gebouwde filosofie, waarin geen plaats was voor alles wat een speculatief element in zich had zoals de astrologie.

De 18e eeuw noemt men wel de periode van verheldering, doordat de wetenschap zich wilde bevrijden van alle politieke en kerkelijke banden.

Het gevolg van het onderdrukken van de geesteswetenschappen door de 'verlichte' wetenschap, was er de oorzaak van dat de astrologen hun toevlucht moesten zoeken in geheime genootschappen, die nu alom ontstonden.

Mede door kennis van de culturen van de koloniën (zoals in Engeland van India) en door serieus onderzoek in Amerika van het spiritisme (later van de parapsychologie) ontstond in de 19e eeuw een nieuwe beweging, het spiritualisme. Hierop voortbouwend vormde H.P. Blavatsky de theosofische denkbeelden, waaruit de esoterische astrologie is ontstaan.

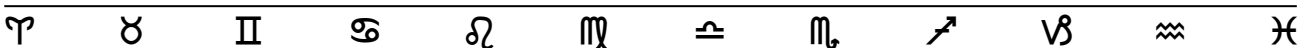
Toch wilde men de astrologie ook voor praktische doeleinden blijven gebruiken en zo is rond de eeuwwisseling de economische astrologie ontstaan (beursprognoses).

In de 20e eeuw kan de astrologie zich verheugen in een steeds groter wordende populariteit. In plaats van enkele geheime genootschappen ontstonden er in de westerse landen astrologische verenigingen en wat in Engeland als een serieus artikel in de krant begonnen was, eindigde in de vele week- en dagbladen als de populaire 'sterrenrubriekjes'. Gemiddeld 90% van de westerse bevolking kent tegenwoordig het eigen dierenriemteken.

Tussen de beide wereldoorlogen kwam in Duitsland de wetenschappelijke astrologie tot bloei en het statistisch onderzoek kwam in zwang. In Nederland is er baanbrekend werk verricht door de astrologen Th.J.J. Ram, A.E. Thierens en L. Knecht.

Het werk van S. Freud vormde de grondslag voor nieuw inzichten omtrent de menselijke psyche. Het werk van zijn leerling C.G. Jung was van groot belang voor de huidige astrologie, niet in het minst de door hem ingevoerde vierdeling (in de astrologie overeenkomt met de vier elementen) met betrekking tot de wijze waarop de mens gebeurtenissen beleefd, verwerkt en vorm geeft.

De geschiedenis van de astrologie is de geschiedenis van de opeenvolgende veranderingen van de menselijke houding ten opzichte van de natuur. Wat heden ten dage astrologie wordt genoemd is het re-

sultaat van een bijzondere fase in deze relatie van de bewuste persoonlijkheid met de natuur.

Eerst was ze fysiologisch en primitief en nu wordt ze hoofdzakelijk psychologisch en geestelijk. Doch de fundamentele taak van de astrologie blijft, en dat is overal waar de mens chaos vindt, het symbool van orde te brengen en de 'Harmonie der Sferen' te openbaren. Zo heeft H. Cosman de evolutie van het menselijk denken in een schema ondergebracht, waar de mens vandaan komt en waar hij naar toe gaat.

- 1) Mytho-poëtisch (pre-logisch) Denken
de mens ondergaat de natuur

onbewust <

- 2) Religieus (dogmatisch) Denken
de mens gelooft in de natuur

- 3) Rationeel (logisch) Denken
de mens weet van de natuur

bewust <

- 4) Astrologisch (analogisch) Denken
de mens is zich bewust van de natuur

De huidige westerse astrologie kent verschillende terreinen waarop ze zich richt, elk met zijn eigen regels. De bekendste vorm is de karakterduiding, ofwel de psychologische astrologie. Daarnaast kennen we de relatieanalyse (synastrie, compositie en combine), uurhoekastrologie (de vragen- of gebeurtenisastrologie), electie astrologie (tijdkeuze), mundane astrologie (astrologie van landen), zakelijke astrologie (bedrijfsprognose), economische astrologie (beursverloop), politieke astrologie, medische astrologie en de esoterische astrologie. De laatste tien jaar zie je twee stromingen sterk naar voren komen. Ten eerste de klassieke astrologie, mede door het project Hindsight van Robert Hand. In dit project worden oude, meestal Griekse, geschriften over astrologie opnieuw vertaald, met de bedoeling om weer terug te keren naar de bron van de astrologie. De andere stroming is de spirituele astrologie, die voortkomt uit de verdere ontwikkeling van het menselijke bewustzijn en wordt gebruikt voor het vinden van zingeving in het leven. In de spirituele astrologie gaat men dan ook vanuit dat de ziel in de stof komt om bepaalde ervaringen op te doen. Deze bewustzijnslaag wordt door de spiritueel astrologen geduid naast de andere (psychologische, emotionele en fysieke) lagen om een totaal beeld van iemands energiepatroon te krijgen.

Geschiedenis, deel 2

Er zijn vele theorieën over waar en wanneer de astrologie is begonnen. De astrologie was in vroeger tijden sterk verbonden met de astronomie. Deze twee wetenschappen waren zelfs uitwisselbaar met elkaar. Maar waar gaat nou de astronomie over in daadwerkelijke astrologie, de theorie dat de sterrenhemel analoog is met gebeurtenissen op aarde? Hoewel pas in 1500 na Chr. deze twee wetenschappen van elkaar werden gescheiden door Newton en Copernicus, ontstond de astrologie juist door observatie van de nachtelijke sterrenhemel.

De sterren, planeten en sterrenbeelden werden gezien als goden of lichtwezens die van daaruit het leven op aarde konden beïnvloeden. De mensen en hun leefwereld waren verweven met de nachtelijke sterrenhemel en de dagelijkse rondgang van de zon. De kosmos werd veelal verklaard vanuit een religieus of mythisch standpunt. Deze natuurlijke verbondenheid was in vroeger tijden zeer hecht, en naarmate de tijd verstrijkt gaat men de kosmos meer en meer beschouwen als iets buiten de eigen leefwereld. De hele ontwikkeling van de astrologie is mede hierdoor gekoppeld aan het bewustzijn van de mensheid. Iedere cultuur en ieder volk had zijn eigen bewustzijn en drukte een stempel op de ontwikkeling van de astrologie. Maar ook de astronomie die vroeger bepaalde welk wereldbeeld een volk had, is van enorm belang geweest bij de verklaring hoe de mens zijn wereld zag.

In den beginne...

In de oude steentijd, ongeveer 15.000 jaar voor Chr., werden in beenderen de fasen van de maan gekerfd. In deze tijd leefde de mens nog als jager/verzamelaar, hoogst waarschijnlijk observeerde de mens in deze periode alleen maar de sterrenhemel, en koppelde dat aan religieuze ideeën. Naarmate de mens zich steeds meer ging toeleggen op de landbouw, ging de mens de sterrenhemel ook gebruiken om de juiste tijdstippen te bepalen om het land te bewerken, zoals zaaien, oogsten, enzovoort. De Egyptenaren gebruikte de opkomst van de Hondster Sirius om de jaarlijkse overstroming van de Nijl te voorspellen. Naast de Egyptenaren hadden ook de mensen in Noordwest Europa al kennis van de sterrenhemel, en de momenten van de zomer-

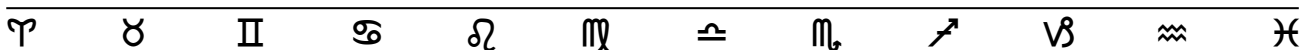
en wintersolstitia. Deze mensen bouwden monumenten als Stonehenge tussen 2600 en 2000 voor Christus. Waarschijnlijk werden deze monumenten gebruikt voor religieuze doeleinden, maar ook om zons- en maansverduisteringen te voorspellen. De waarnemingen van de zon en de maan werden gebruikt voor tijdsbepaling, en de momenten van zaaien en oogsten met de daarbij behorende rituele feesten. De stenen van Stonehenge komen weer sterk overeen met een aantal hemelverschijnselen, net als de theorie over de piramiden van Gizeh, waarbij bepaalde uitgangen van de piramiden wijzen op een aantal sterren. Het blijft verbazingwekkend dat deze oude volkeren al zo'n kennis hadden van de hemelverschijnselen, zonder gebruik te maken van hulpmiddelen die nu geheel vanzelfsprekend zijn. Wellicht is de kennis van deze Noord Europese volkeren, samen met de kennis uit het oude India en het oude Egypte samengekomen bij de oude Babyloniërs in de periode tussen 3000 tot 2000 v. Chr. In Mesopotamië ontstond uiteindelijk uit deze astronomie, de wiskunde en de mythologie of religie de basis van de astrologie zoals die zich later is gaan ontwikkelen.

De astrologie of astronomie van de oude volkeren was vooral gebaseerd op de maan. Zo werd het jaar ingesteld op de maanbaan. Hoewel sommige mensen beweren dat de Egyptenaren al zeer vroeg een kalender hadden die gebaseerd was op de zon. De tijdrekening van de Babyloniërs was gebaseerd op de maanbaan, en op de beweging van de maan-sfeer binnen de zonnesfeer. Zij beleefden een omwenteling van de maansfeer als een wereldminuut. Hier komt de tijdeenheid minuut vandaan.

Dat men de maan gebruikte als belangrijkste hemellichaam is eigenlijk wel logisch. Overdag als de zon schijnt, dan zie je de sterrenhemel niet. Dus is het moeilijk, zo niet onmogelijk om de plaats van de zon in een bepaald sterrenbeeld te bepalen. 's Nachts is veel beter te zien waar de maan staat, hoewel het dan nog best moeilijk is om het achterliggende sterrenbeeld te zien. Aan de maanfase kan je zien in welk teken de zon dan moet staan. Bij de voor vele volkeren belangrijke volle maan staat de zon immers in het tegenoverliggende teken.

Egypte

Een aantal mensen zegt dat de astrologie is begonnen in het oude Egypte, en later is overgebracht naar Chaldea en Babylonië. Weer anderen beweren dat het juist andersom is. Albert Slosman zegt in zijn boek *De astrologie van het oude Egypte* zelfs dat de sterrenwijsheid afkomstig is van mensen die woonden in Aha-Men-Ptah (Atlantis). Op 27 juli 9792 voor Chr. toen de zon en het equinox-punt (lentepunt) zich bevonden in het teken Leeuw ontstond er door verschuiving van de aardas, aardbevingen en overstromingen die hele continenten en

culturen vernietigden. De mensen die dit overleefden, die het volk van Seth genoemd werden, vestigden zich aan de oevers van de Nijl. Deze mensen brachten volgens Slosman, kennis van de sterrenhemel met zich mee. Dit noemde men de heilige wiskundige combinaties. De hemelkaarten in de tempel van Dendera zijn een uitvloeisel hiervan. Men gaat er vanuit dat deze tempel rond 2600 voor Chr. is gebouwd, maar er zijn mensen die beweren dat ze veel ouder zijn. Anderen beweren dat de piramiden zijn gebouwd volgens de patroon wat de oude Egyptenaren zagen aan de zuidelijke sterrenhemel. De piramiden van Gizeh en omgeving staan in de patroon van het sterrenbeeld Orion en de ster Sirius. Het lijkt er op dat de Egyptenaren hiermee de hemel op aarde wilden bouwen. De gangen die door de piramiden lopen wezen op deze sterren aan de hemel. Dit wijst er volgens mij op dat de mensen in die tijd beter waren in astronomie, dan wij nu aannemen, en dat het heel goed mogelijk is dat de astronomie/astrologie hier zijn oorsprong heeft. Anderen (zoals Nicholas Campion in *An Introduction to the history of astrology*) beweren echter dat de oude Egyptenaren nooit hun eigen astrologie hebben ontwikkeld, maar de sterrenhemel vooral gebruikten als kalender of voor de tijdrekening. Campion gaat ervan uit dat pas in de eerste eeuw voor Christus de astrologie werd ingevoerd in Egypte. Uit oude hiërogliefen op sarcofagen en in piramiden blijkt wel dat de Egyptenaren heel goed wisten wat er aan de sterrenhemel speelde. Er zijn bewijzen gevonden van het feit dat de Egyptenaren rond 3000 v. Chr. reeds de vier vaste tekens kenden. Dat deze tekens werden gebruikt om astrologie te bedrijven is hoogst onzeker.

Mesopotamië

Rond 4000 v. Chr. ontstond in Mesopotamië (het stroomgebied van de Eufraat en de Tigris, het huidige Irak) de Babylonische cultuur met de bouw van diverse steden. Deze cultuur is een aantal malen overheerst door andere volkeren, die weer hun invloed hadden. Omstreeks 1000 v. Chr. waren dat de Assyriërs, en van 538 tot 331 v. Chr. waren dat de Perzen. Uiteindelijk veroverde Alexander de Grote in 331 v. Chr. Mesopotamië, en luidde een periode in waarin de Griekse cultuur in contact kwam met die van Mesopotamië. Dit resulteerde in het begin van de moderne astrologie. In aanloop hier naar toe werd vanaf de periode van 2000 v. Chr. vooral de zons- en maansverduisteringen in verband gebracht met aardse gebeurtenissen, zoals hongersnoden, slechte oogsten, oorlogen of vrede. Langzaam maar zeker werden hierbij de standen van de dwaalsterren (de planeten) gebruikt om aardse gebeurtenissen te verklaren of te voorspellen. Rond 1700 v. Chr. werden zeer grove voorspellingen gedaan. Later verfijnden deze voorspellingen zich en zijn er in Babylonische steden kleitabletten met spijkerschrift gevonden die ongeveer in het jaar 700 v. Chr. werden bewaard in de bibliotheek van de Assyrische koning As-

hurbanipal, met hele concrete astrologische voorspellingen. Deze verzameling is bekend geworden onder de naam 'Enuma Anu Enlil', de openingswoorden van deze voorspellingen. De 'Enuma Anu Enlil' is een verzameling met voorspellingen die gemaakt zijn tussen 1600 en 1000 v. Chr. Het gaat hierbij om mundane voorspellingen, zoals voorspellingen over landen en de koningen.

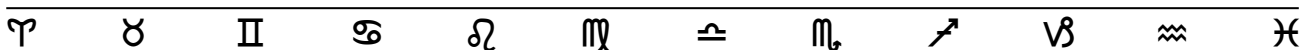
De eerste melding van astrologen werd gemaakt tijdens de regeerperiode van Esarhaddons (681-668 v. Chr.). Deze astrologen leerden en werkten in de Tempel van Ea, en moesten voor deze vorst berekenen wanneer de beste tijd was om de godsbeelden te herstellen en om te beginnen met de wederopbouw van de heiligdommen. Verder werden vooral van de koningen horoscopen gemaakt, en deze werden in verband gebracht met het welzijn van het hele land. De oudste bestaande horoscoop stamt uit 410 v. Chr., en bevindt zich momenteel in een bibliotheek in Oxford. Het is de horoscoop van de zoon van Schuma-iddina, vermoedelijk een oude koning. Deze horoscoop is geen cirkel zoals wij tegenwoordig een horoscoop maken of een vierkante horoscoop zoals men vroeger gebruikte, maar was een lijst met de posities van de planeten.

Rond de derde eeuw voor Christus bestonden er al goede almanaken of efemeriden met de posities van de planeten voor een bepaalde periode. Dit wijst erop dat toen ook een bepaalde ordening is aangebracht in het tot dan toe ongeordende, onsamenhangende wereldbeeld. Hieraan werden de astrologische duidingen gekoppeld, met het besef dat de planeten het leven op aarde ieder op zijn eigen wijze beïnvloedden. Chaldea was een Babylonische provincie, waarvan de inwoners bleken uit te munten in de astrologie. De Chaldeeërs verspreidden de astrologie de eeuwen daarna naar onder andere de Grieken en de Romeinen.

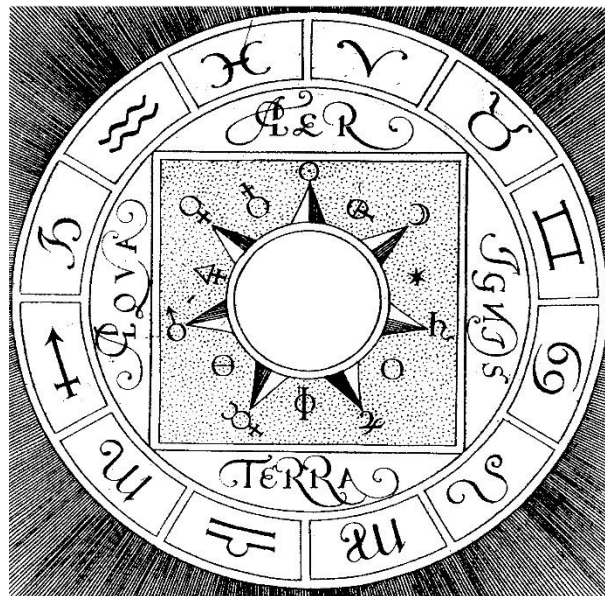
Griekenland

Rond dezelfde periode (1800 tot 1100 v. Chr.) ontstond in Griekenland een cultuur die later van veel invloed zal zijn op de wetenschap en de astrologie in het bijzonder. In de derde eeuw na Chr. beweert Philostratos dat de astrologie al in 1184 v. Chr. bekend was in Hellas, en dat in de achtste eeuw voor Chr. de dichter Hesiod in zijn werk melding maakt van vooruit berekende gunstige tijden van voorgenomen plannen met behulp van de stand van de planeten.

Rond 600 v. Chr. vond er een opmerkelijke groei plaats in het bewustzijn van de mensheid. De toen ontstane opvattingen en filosofieën legden de basis voor het huidige westerse denken. Pythagoras (geboren 586-572 v. Chr.) was één van de eersten die ervan uitging dat de aarde een bol kon zijn. Hij zag het heelal als een geordend geheel,

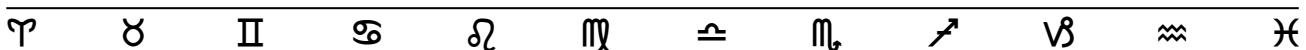

opgebouwd op een harmonie van getallen. Daarom noemde de Grieken het heelal "kosmos" wat geordende schoonheid betekent. Later ontwikkelden mensen uit de school van Pythagoras een bepaald wereldbeeld. Philolaos dacht aan een kosmisch systeem waarbij hij uitging van het feit dat de waargenomen beweging van de sterrenhemel een gevolg was van de beweging van de aarde. Al deze nieuwe theorieën waren nog versmolten met de mysteriewijsheden die de grote Griekse wijsgeren leerden in Egypte. Men dacht dat het heelal als middelpunt een centraal vuur had, en om dit vuur bewogen de aarde, de planeetsferen en de sterrenhemel zich in cirkels heen. Dit idee bleef bestaan tot Aristoteles (384-321 v. Chr.) niet meer uitging van de mysteriewijsheden, maar vanuit de stof en alles probeerde te verklaren vanuit de waarneming.

Zijn wereldbeeld bleef vele eeuwen toonaangevend, tot de nieuwe geesten vanaf 1500 na Chr. er anders over gingen denken. Dit wereldbeeld ging er vanuit dat de aarde het middelpunt van het heelal was, terwijl de sfeer van de vaste sterren (kristallijnen hemel) in 24 uur daarom heen draaide. Aristoteles aanvaardde wel dat de aarde rond was, maar het idee van de aswenteling werd door hem verworpen, ondanks dat het in die tijd door diverse mensen was geopperd.

Tussen de jaren 610 tot ongeveer 560 v. Chr. streken Chaldeese astrologen neer in Griekenland en gebruikten de astrologie voor voorspellingen en karakteranalyses. Een bewijs voor deze Babylonische invloed zijn de planeetnamen. De Grieken gebruikte voor deze periode namen als vurige ster (Mars), en fonkelster (Mercurius). Na de vierde

eeuw v. Chr. gebruikten ze namen als Aphrodite, Hermes, Ares, Zeus en Kronos, deze Griekse godennamen zijn rechtstreekse omzettingen van Babylonische godennamen als Nebo, Ishtar, Nergal, Marduk en Ninib. Omstreeks 410 v. Chr. gaf Dimokritos de dierenriemtekens hun Griekse namen, hoewel andere historici zeggen dat Anaxagoras dit ongeveer 500 v. Chr. deed. Eudoxos, een Griekse wetenschapper en astronoom, bevestigt het gebruik van de Griekse dierenriemtekens. Hij was het ook die de zonnebaan verdeelde in twaalf gelijke dierenriemtekens.

Alexander de Grote maakte gebruik van astrologen bij het voorbereiden van zijn veldslagen. Dat hij de astrologie nou gebruikte om zijn macht te ondersteunen of dat hij daadwerkelijk geloofde in de astrologie is niet helemaal duidelijk. In dezelfde periode wordt voor het eerst melding gemaakt van waarschijnlijk de eerste sceptici. Eudoxos (408-355 v. Chr.) wees alle voorspellingen, magie en astrologie van de hand. Ook de Griekse Academie onder Klitomachos en Karneades (rond 150 v. Chr) waren zeer sceptisch tegenover dit soort zaken. Deze filosofen waren echter een hele kleine minderheid, maar het geeft wel aan dat scepsis tegenover de astrologie bijna net zo oud is als de astrologie zelf. Rond de derde eeuw v. Chr. ontstond in Griekenland ook de discussie over de vrije wil en de mate waarin de planeten het leven beïnvloedden. Een discussie die heden ten dage nog voortduurt.

Plato was geen lid van de Pythagorese school, maar hij associeerde zich er wel mee. Hij combineerde de theorie van Pythagoras met diverse andere, die hij leerde van zijn leraar Socrates. Plato was zelf geen astroloog, maar hij was op de hoogte van het feit dat de astrologie voor voorspellingen werd gebruikt. Hij ontwikkelde wel een theorie over de sterrenhemel, waarbij de aarde het stilstaande middelpunt was waar de rest omheen draait. Net als Pythagoras dacht Plato dat het universum kon worden verklaard uit cijfers, wat later tot gevolg had dat de astrologie zeer dicht bij de numerologie bleef. De ideeën van Plato zijn net als de filosofie van Pythagoras tot in de middeleeuwen aanvaard als enige juiste theorie.

Een ander opmerkelijk wereldbeeld was van Aristarchus van Samos (geboren 310 v. Chr.), hij had het revolutionaire idee dat de zon het middelpunt was, en dat de planeten daaromheen draaiden. Ook opverde hij de aswenteling van de aarde in 24 uur. Hoewel dit idee bij veel latere astronomen bekend was, werd het toch algemeen verworpen en bleef men uitgaan van het geocentrische wereldbeeld.

Het was 280 v. Chr. toen de astrologie door de stichting van een school vaste voet kreeg in Griekenland. Berossus, een priester uit Ba-

bylon opende een astrologieschool op het eiland Kos. Diverse Grieken openden een school in Babylon, en de kruisbestuiving was compleet. Berossus was in zijn tijd zeer beroemd. Zijn Griekse opvolgers als Antipatros en Achinapolos die medische astrologie leerden, schijnen de eerste niet-Babylonische astrologen geweest te zijn die experimenteerde met het idee dat het moment van geboorte van belang was voor het verloop van iemands leven.

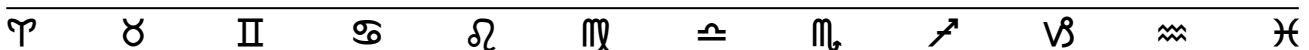
Een andere grote Griekse wijsgeer was Hipparchus, die ontdekte de verschuiving van het lentepunt. Verder ontdekte hij dat de aarde niet het exacte middelpunt kon zijn van de banen van alle hemellichamen, die er omheen cirkelden. Hij heeft een oplossing gezocht in de zgn. epicykels, een cirkel waarin de planeten kleinere cirkels maakten tijdens hun rondgang door de planeetsfeer. De ideeën van Hipparchus werden verder uitgewerkt door Claudius Ptolemaeus (84-165 na Chr.). Ptolemaeus werkte vanuit de universiteit van Alexandrië, een stad in de provincie van het grote Romeinse keizerrijk, en vormt min of meer de schakel tussen de astrologie van het oude Griekenland en die van de Romeinen.

Het begin van de dierenriem

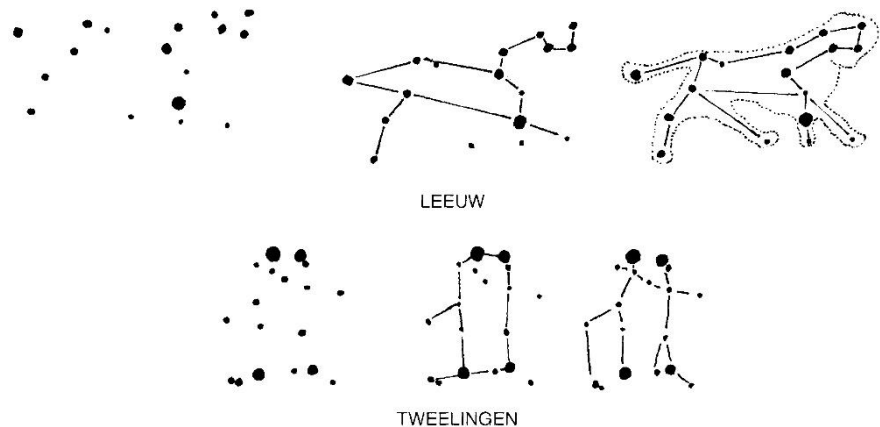
Voordat de huidige twaalfdeling van de dierenriem werd gebruikt, zijn er diverse verdelingen geweest van de sterrenhemel. De Egyptenaren zijn de uitvinders van de decanaten. Zij verdeelden de dierenriem in 36 stukken van elk tien graden. Hoewel de Egyptenaren ook werkten met de twaalf dierenriemtekens, maar aan sommige andere namen gaven of andere symbolen hiervoor gebruikten. Zoals het teken Kreeft, wat ook wel als Scarabee of als twee duiven wordt aangetroffen. De Babyloniërs gebruikten een dierenriem van 18 sterrenbeelden.

Naast de tien nu nog gebruikte sterrenbeelden gebruikten ze onder andere de Pleïaden, Hyaden, Orion, Perseus, Auriga, Praesepe en de noordelijke en zuidelijke vissen. In het boek "Zodiakos" wordt melding gemaakt van een dierenriem van elf sterrenbeelden. Hierbij is het sterrenbeeld de Weegschaal een onderdeel van de scharen van de Schorpioen. Wanneer de huidige twaalf sterrenbeelden zijn ontstaan is niet helemaal duidelijk, maar men gaat uit van de periode van 500 tot 300 v. Chr., toen Eudoxos de zonnebaan verdeelde in twaalf gelijke tekens. Maar zelfs rond het begin van de jaartelling werd nog gebruik gemaakt van achttien sterrenbeelden.

De namen van de sterrenbeelden komen van verschillende culturen. De Ram komt waarschijnlijk net als de Leeuw uit Egypte. In Babylonië werd het teken Leeuw Grote Hond genoemd. De Stier komt uit Babylon. Maar hoe de sterrenbeelden precies aan hun namen komen blijft

toch gissen. Men kan een bepaald beeld hebben gezien in de sterren, of men bracht een bepaald sterrenbeeld in verband met de gebeurtenissen op aarde. Waarschijnlijk hebben de Grieken ook hun stempel gedrukt op de huidige namen van de dierenriemtekens.

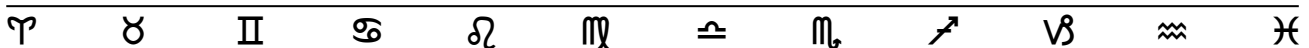
De sterrenbeelden en de dierenriem vormen een cirkel van 360 graden. Bij een cirkel bestaat er geen begin- of een eindpunt. Maar toch is er al van begin af aan gewerkt met een beginpunt van de dierenriem. Tegelijkertijd kom je hiermee terecht bij de precessie van het equinox-punt. Albert Slosman beweert dat de oude Egyptenaren de dierenriem bij het teken Leeuw lieten beginnen, omdat ten tijde van de grote ramp de Zon en het lentepunt zich in het teken Leeuw bevonden. Hoewel Slosman een hele interessante theorie heeft en een heleboel beweert in zijn boek, heb ik toch het idee dat hij zijn theorie niet goed kan onderbouwen met bewijzen. Later gebruikten de Egyptenaren en/of de Babyloniërs waarschijnlijk vaste sterren als beginpunt van de zodiak. Aldebaran of Stierenoog welke precies 15 graden van het beginpunt van het teken Stier af stond werd hier vaak voor gebruikt. Recht hiertegenover stond Antares op 15 graden Schorpioen, zodat dit een exacte as vormde binnen de dierenriem. Enkele Hindu-scholen in India gingen er vanuit dat de ster Spica op nul graden Weegschaal het beginpunt zou zijn. De Grieken gebruikten echter één van de vier seizoenspunten als beginpunt omdat ze dachten dat deze punten nooit veranderden van positie ten opzichte van de sterrenbeelden. In sommige Griekse versies van de dierenriem dacht men dat deze begon 15 graden ten westen van het lentepunt. Later gebruikte men ook 12, 10 en 8 graden Ram als beginpunt. Waarschijnlijk afhankelijk van de graad van het sterrenbeeld waar de Zon zich bevond op het moment van het lentepunt. Tot Hipparchus de precessie ontdekte en het equinoxpunt min of meer op nul graden Ram plaatste. Ptolemaeus nam dit zo over en nam dit op in zijn sterren-

atlas van het boek Almagest. Dit gedachtengoed (de tropische zodiak) van de Grieken is van fundamenteel belang geweest voor de ontwikkeling van de westerse astrologie.

De Hindoes werden waarschijnlijk niet zo sterk beïnvloedt door de Griekse wijsgeren, en gebruiken nog steeds de siderische zodiak. Hoewel aanhangers van de siderische zodiak beweren dat de tropische zodiak uitgaat van de verkeerde sterrenbeelden, denk ik toch dat het meer gaat om de plaatsbepaling van de planeten en de daarbij behorende aspecten in het zonnestelsel. Dit is ook de veronderstelling van Ptolemaeus in zijn boek Tetrabiblos. Voor mijn gevoel zijn de werkelijke sterrenbeelden zo ver weg, dat deze waarschijnlijk geen invloed kunnen uitoefenen. Terwijl de planeten, zeker de zon en de maan duidelijk hun invloed laten gelden op aarde vanuit een bepaalde plaats in het zonnestelsel, en dan doet de veranderende achtergrond van de sterrenbeelden er niet meer zo toe. Echter dan ga je wel weer voorbij aan de invloed van de tijdperken. Als het lentepunt in Vissen ligt, dan gaan we er van uit dat dit een hele periode kleurt. Dan gebruiken we wel ineens de siderische zodiak?!

Het Romeinse rijk

De astrologie werd rond de tweede eeuw v. Chr. geïntroduceerd in Rome door de slaaf Antiochus. Later verspreidde de astrologie zich over het Romeinse rijk door meerdere slaven uit het oosten. De associatie van astrologie met het oosten kwam tot uitdrukking in het feit dat de naam 'Chaldeeër' in Rome synoniem was aan het woord astroloog. De invloed van de astrologie op alle inwoners van het Romeinse rijk was zeer groot. Het gewone volk raadpleegde astrologen voornamelijk voor voorspellingen. Champion zegt in zijn boek "An introduction to the history of astrology" dat in Rome de astrologie voor het eerst zijn waarzegkant heeft ontwikkeld zonder invloed van mythische of religieuze gebruiken. De keizers gebruikten als hen dat uitkwam de astrologen om hun macht te vergroten. De invloed van de astrologen op het gewone volk waren de keizers van het Romeinse rijk een doorn in het oog. In 139 v. Chr. werd een edict uitgevaardigd waarin buitenlanders die onrust stookten konden worden uitgewezen. Dit edict was erop gericht om de invloed van de astrologie en het misbruik hiervan te beperken. Cato, een begenadigd spreker en voorvechter van republikeinse waarden van Rome, en Cicero, leider van de Plato academie waren de tegenstanders van de astrologie in die tijd. Zij waarschuwden de mensen voor de kwakzalverpraktijken van vele astrologen. De sceptici werden steeds kleiner in aantal, en leverden voornamelijk nog achtergrondgevechten daar de meeste mensen toch bleven geloven wat de astrologen zeiden.

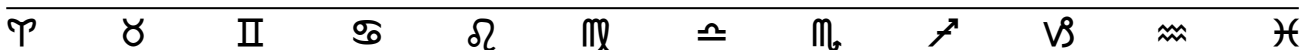

De leiders van het Romeinse rijk zagen direct het belang in van de astrologie, en Pompey, Mark Anthony en Octavian (Augustus) gebruikten astrologische adviezen voor hun veldslagen. Augustus, die in het jaar 27 v. Chr. keizer werd, liet een munt maken met aan één kant zijn maanteken Steenbok erop. Hoewel hij een groot aanhanger was van de astrologie, beperkte hij ook de activiteiten van de astrologen als het hem niet zinde. Julius Caesar geloofde niet in de astrologie. Bij de dood van Julius Caesar verscheen er een opvallende komeet, die zeven avonden aan de nachtelijke hemel oplichtte. Het leed geen twijfel of Julius was onsterfelijk geworden en had zich tussen de sterren geplaatst. Deze Caesar komeet gaf Augustus het inzicht dat de astrologie een geweldig instrument was om over het volk te heersen.

Keizer Tiberius (keizer van 14-37 A.D.) leerde zelf horoscopen interpreteren, maar maakte ook gebruik van andere astrologen. Veel van deze astrologen bracht hij om, door ze van de rotsen naast zijn villa af te gooien, als hun adviezen hem niet aanstonden. De succesvolste astroloog die hem adviseerde was Thrasyllus. Tiberius stelde hem op de proef door aan Thrasyllus te vragen om zijn eigen toekomst te voorspellen. Thrasyllus maakte waarschijnlijk zijn eigen horoscoop en schreeuwde uit dat hij in groot levensgevaar verkeerde. Tiberius was zeer onder de indruk hiervan omdat hij waarschijnlijk van plan was om hem net als de andere astrologen van de rotsen te gooien. Thrasyllus werd de astroloog tijdens de rest van Tiberius heerserschap.

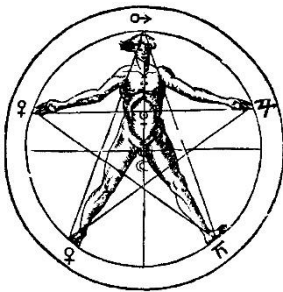
Thrasyllus zoon, Balbillus was de astroloog van diverse grote, maar ook zeer wrede keizers, als Claudius (41-54 na Chr.) , de veroveraar van Brittanië, Nero (54-68 na Chr.) en Vespasian (69-79 na Chr.). Balbillus werd net als zijn vader een zeer gewaardeerd astroloog, en had zeer veel invloed op de politiek die de keizers voerden. Zijn waarschuwingen over aanstaande gevaren zetten de keizers er toe aan om hun mogelijke tegenstanders te vermoorden. Nero vermoordde zelfs zijn moeder. De wreedheid van deze keizers is dus mogelijk ingegeven door de voorspellingen die de hofastrologen gaven. Latere keizers als Titus (79-81 na Chr.) en zijn broer Domitian waren net als Hadrian (117-138 na Chr.) zelf talentvolle astrologen. Ze gebruikten de horoscopen van tegenstanders, om ze op het juiste moment onschadelijk te maken.

Het gebruik van de astrologie aan het keizerlijke hof kreeg in het jaar 193 een nieuwe dimensie met de vestiging van de Severi-dynastie. De grondlegger van deze dynastie, Septimus Severus (193-211) trouwde de dochter van Bassianus, een Syrische priester. Hierdoor werd de Syrische zonneverering de officiële godsdienst van het Romeinse keizerrijk. De astrologie en de astronomie werden een integraal geheel met

de staatsfilosofie. De keizer werd geïdentificeerd met de zon, en was de bemiddelaar tussen het volk (de aarde) en God (hemel). De vijfde keizer van deze dynastie, Elagabalus (218-222) of Heliogabalus legde deze link tussen de keizer en de zon. Deze link tussen de heerser en de hemel vinden we nog steeds terug in het huidige Groot-Brittannië, waar de koningin nog steeds de leider is van de Anglicaanse kerk.

De ideeën van de Griek Hipparchus werden verder uitgewerkt door de man die zeer belangrijk is geweest voor de astrologie in de Romeinse wereld, namelijk Claudius Ptolemaeus (84-165 na Chr.). Ptolemaeus werkte vanuit de universiteit van Alexandrië, een stad die behoorde tot het grote Romeinse keizerrijk. Ptolemaeus was een Egyptenaar die de kennis van de Griekse en Babylonische astronomen en wiskundigen heeft uitgewerkt in een handboek voor astronomie, dat 14 eeuwen in gebruik bleef. Hij was zeer verdienstelijk in de ontwikkeling van de plaatsbepaling op aarde, door middel van de lengte- en breedtegraden. Het handboek van de astronomie noemde hij zelf 'Syntaxis van de wiskunde', maar werd spoedig 'Grote Syntaxis' genoemd, de 'Megalè Syntaxis'. Later werd dit boek, waarschijnlijk onder Arabische invloed 'Almagest' genoemd. In een ander boek, genaamd 'Tetrabiblos' of 'Quadrupartitium' heeft Ptolemaeus tussen 139 en 161 na Chr. de regels van de oude astrologie samengevat. De Tetrabiblos omvat vier boeken waarin in het eerste boek niet alleen de loop en de invloed van de zon, maan en de planeten wordt besproken, maar ook de invloed van de vaste sterren. In het tweede boek behandelt hij het verschil in mundane en individuele astrologie, en verklaart hij eclipsen en de duiding van meteoren. Het derde boek is bijna helemaal gericht op de geboortehoroscoop, waaruit men karakter, ziekten, uiterlijk etc. zou kunnen afleiden. Het vervolg van de geboortehoroscoop beschrijft hij in het vierde boek. Daarin behandelt hij relatieastrologie en het toekomstige beroep, rang en rijkdom. Beide boeken (Almagest en Tetrabiblos) hebben vele eeuwen daarna heel veel invloed gehad. Hierdoor is Ptolemaeus de belangrijkste persoon geweest in de geschiedenis van de astrologie, en een van de belangrijkste in de geschiedenis van de astronomie.

Een tijdgenoot van Ptolemaeus was Vettius Valens (144-170), die een eigen school had en die een docentenhandleiding schreef, wat er op kan duiden dat het leren van astrologie zeer populair was in die tijd. Galen (120-200) bracht na de Griek Hippocrates de grootste vooruitgang in de medische astrologie. Zijn systeem van de medische astrologie bleef bestaan tot in de tijd van Paracelsus in de zestiende eeuw. Plotinus (geboren 203) was een groot filosoof, die de grondlegger was van het Neoplatonisme. Deze filosofie was de filosofie van de astrologie, het was een combinatie van de planeetsferen van Plato en de

ideeën van Aristoteles. Na Ptolemaeus was Porphyry (232-304) waarschijnlijk de bekendste astroloog van de Romeinse wereld. Hij was de ontwerper van een van de vroegste huizensystemen, wat er op duidt dat in deze periode waarschijnlijk discussie is geweest over het te gebruiken huizensysteem.

In de periode na 200 na Chr. werd de astrologie belangrijk via diverse uit het oosten afkomstige religies. In 313 na Chr. werd bij de invoering van het Christendom als belangrijkste religie de astrologie in diskrediet gebracht door het gebruik bij deze oosterse godsdiensten. De laatste belangrijkste astroloog van het Romeinse keizerrijk was Julius Firmicus Maternus, die leefde in het begin van de vierde eeuw. Hij legde de link tussen de oude heidense astrologie en de christelijke leer. Zijn boek, de *Mathesis*, was één van de eerste Romeinse boeken over de astrologie die later in de tiende eeuw in Spanje opdook. Eind elfde eeuw kwam dit boek in Engeland terecht, vlak voor de vertaling van het werk van Ptolemaeus.

Aan het eind van de vierde eeuw kwam het Romeinse keizerrijk langzaam maar zeker aan zijn eind. Met deze periode komt er een symbolisch eind aan de oude wereld in Europa. De astrologie verdwijnt de komende vijf eeuwen, samen met de culturele ontwikkeling van het Europese toneel en de donkere Middeleeuwen volgden. De kennis van de astrologie trok zich weer terug naar haar bakermat in het Oosten. In Perzië, het oude Babylonië en het Midden Oosten leefde de astrologie voort onder Arabische en islamitische invloed.

Oorsprong van het huizensysteem

Zoals iedere astroloog wel zal weten is het huizensysteem verdeeld in twaalf delen. De huizen representeren bepaalde delen die zich om de aarde bevinden, als een soort aura. Door de draaiing van de aarde om zijn eigen as veranderen de posities van de huizen ten opzichte van de dierenriemtekens. De Grieken noemde de huizen Dodekotospos-dodeko wat betekent twaalf plaatsen. Bepaalde punten werden gebruikt voor de onderverdeling van het huizensysteem. De oostelijke horizon werd het begin van het eerste huis, de westelijke het begin van het zevende. Het hoogste punt het begin van het tiende huis en het laagste punt het begin van het vierde huis. De Grieken brachten dit huizensysteem synchroon aan de dierenriemtekens. Het huizensysteem is hoogst waarschijnlijk afkomstig uit Egypte, waar men sprak over Oktotopos (acht huizen).

De Egyptenaren hielden de huizen niet voor bepaalde gebieden om de aarde heen, maar voor bepaalde delen van de dag. Zij gingen dus niet uit van plaats zoals wij dat nu doen maar van het tijdstip op een dag. Zij verdeelden de dag in bepaalde uren vanaf 04:30 uur. Ieder

volgens deel begon dan 3 uur later, zodat het tweede “huis” begint om 07:30 uur, etc. De betekenis van deze huizen leidden ze af van de bezigheden van het volk op bepaalde tijdstippen, de betekenis moet uiteraard gezien worden vanuit de toenmalige Egyptische cultuur en maatschappij. In het eerste huis ontwaakten de mensen en startten hun activiteiten voor de komende dag, dus dit deel werd geassocieerd met het leven. Het tweede huis kwam overeen met het tijdstip waarop handel werd gedreven en men de kost verdiende, dus dit werd geassocieerd met geld. Tijdens het derde huis was de middag op zijn heetst en werd er verkoeling gezocht aan het water, of men ging naar huis om te rusten dus dit werd het huis van verkeer. Het vierde huis van 01:30 tot 04:30 uur werd gebruikt om de ouders te vereren of te vermaken, dus dit werd het deel van de ouders. Het vijfde huis was tijdens zonsondergang en iedereen ging naar huis waar de familie en kinderen verbleven, en dat werd het huis van de kinderen. Na zonsondergang in het zesde deel van de dag werden de bejaarden en zieken verzorgd, dus werd het zesde huis het huis van de ziekte. Tijdens het zevende deel van de dag ging men naar bed, en hadden man en vrouw tijd voor elkaar, dus werd het zevende deel het huis van de vrouw. Het achtste deel van de dag was midden in de nacht waarin iedereen sliep, dit deel van de dag symboliseerde het huis van de dood. Deze onderverdeling komt min of meer overeen met de verdeling die we nu hanteren, alleen komen de tijdstippen niet meer overeen met de handelingen die men op bepaalde tijdstippen pleegt uit te voeren.

Tijdens de middeleeuwen werden er diverse nieuwe huizensystemen ontwikkeld, die waarschijnlijk weer zijn afgeleid van het Griekse Dodekotos-dodeko. Rond 1297 ontwikkelde de wiskundige Johannes Campanus een nieuw huizensysteem. In deze tijd had het werk van de Grieken Ptolemaeus en Aristoteles veel invloed, dus is het niet ondenkbaar dat hij door het werk van deze mensen is geïnspireerd. Later ontwierp ook Regiomontanus (1436-1476) een nieuw huizensysteem. Placidus de Tito (1603-1668), net als de twee anderen een wiskundige!?, ontwikkelde tijdens zijn leven waarschijnlijk het meest gebruikte huizensysteem binnen de westerse astrologie. Het door ons gebruikte huizensysteem is dus nog niet zo gek oud, als je het vergelijkt met andere astrologische factoren.

De vroege Middeleeuwen

Na de ineenstorting van het Romeinse rijk begonnen de donkere middeleeuwen. In deze periode werd de astrologie in Europa net als andere wetenschappen en cultuurinvloeden naar de achtergrond gedrukt. De astrologie bleef nog wel voortbestaan aan de hoven van de koningen en andere leiders.

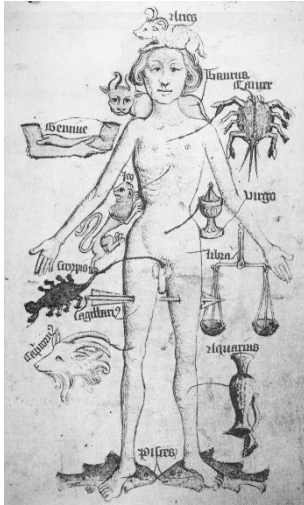
In het oosten werd de macht van de Arabieren steeds groter. Het zwaartepunt van cultuur en wetenschap lag in de vroege middeleeuwen in de Arabische wereld. De Arabieren waren altijd al geïnteresseerd in astrologie, astronomie en mathematica. Door de verovering van grote delen van de wereld van China tot het midden Oosten, Noord Afrika, Spanje en delen van Zuid Frankrijk, werd het cultuurgoed van deze volkeren min of meer door elkaar beïnvloed. Hierdoor leefden de ideeën van de Grieken en Romeinen voort in de Arabische geschriften.

In de achtste eeuw kreeg de astrologie een stimulans door de Engelse monnik Alcuin. Hoewel hij geen toegang had tot de oude astrologische boeken heeft hij door middel van Latijnse geschriften over eclipsen, kometen en planeten, voorspellingen gedaan. De invloed van het christendom komt vooral tot uiting in het feit dat vooral priesters en monniken zich gingen verdiepen in de astrologie. De hernieuwde interesse in de astrologie zorgde voor veel vraag naar nieuwe boeken. Met de komst van de Moren in Spanje werd ook de oude astrologische kennis geïntroduceerd. Er ontstonden in Spanje (Toledo, Granada en Cordoba) scholen en observatoria, waar later veel Europeanen gingen studeren. Hier werd in de tiende eeuw een begin gemaakt met de vertaling van de oude astrologische geschriften in het Latijn. Begin elfde eeuw werden heel veel oude teksten vertaald en ontstond tussen 1010 en 1027 het eerste Europese astrologische boek, namelijk 'Liber Planetis et Mundi Climatibus'. In 1138 verscheen de Latijnse vertaling van de Tetrabiblos en andere bekende werken van Ptolemaeus en Aristoteles en verspreidde de astrologie zich verder over Europa. In deze periode maakte Wilhelm van Conches als een van de eersten een onderscheid tussen de astrologie en de astronomie.

De vele vertalingen uit het Arabisch bracht een nieuw element in de westerse astrologie. De techniek om een antwoord te geven op vragen en om vooraf de juiste momenten te bepalen van een aanstaande gebeurtenis. In deze periode vormde astrologie de basis van elk wetenschappelijk denken. Hoewel er wel conflicten begonnen te ontstaan met het christendom. Rond de elfde en twaalfde eeuw werd veel met de theorieën van Ptolemaeus en Aristoteles gewerkt. Vooral de theorie van Aristoteles sloot redelijk goed aan bij het christelijke denken.

In de dertiende eeuw was onder andere Guido Bonatti een beroemd astroloog. Hij bracht ook een boek uit genaamd 'Liber Astronomicus', waarin hij de astrologie min of meer verdedigde tegenover de kerk. Cecco d'Ascoli had in zijn boeken ook een aantal passages staan die

de kerk niet zinde. Hij was een van de eersten die door de kerk op de brandstapel werd gezet (1324) voor zijn opvattingen, hoewel niet bekend is of dat specifiek ging om zijn astrologische opvattingen.

Late Middeleeuwen en de Renaissance

De medische astrologie komt in deze periode tot bloei. Kruiden worden aan astrologische symbolen gekoppeld, en de maanfasen werden bekeken bij onder andere aderlatingen. De lichaamsdelen werden gekoppeld aan diverse sterrenbeelden. In deze perioden heerste ook de pest in Europa, die door sommige astrologen werd voorspeld door een drievoudige conjunctie in het teken Waterman in het jaar 1345. Een ander toepassingsgebied in die tijd was de weervoorspelling, vooral van belang voor boeren.

Tot de vijftiende eeuw ontwikkelt de astrologie zich gestaag in Europa, zelfs het gewone volk kon er gebruik van maken. Hoewel er wel enige tegenstanders waren, werd de astrologie op bijna alle levensgebieden toegepast.

Dit is één van de belangrijkste perioden voor de astrologische praktijk. De astrologie bloeide en de basis werd gelegd voor de moderne astronomie. Grote astrologen waren Jerome Cardan (1501-1576) en John Dee (1527-1608) persoonlijk astroloog en spion van Koningin Elizabeth. John Dee was de toonaangevende astroloog in Engeland, naast de astrologie bestudeerde hij alchemie en andere occulte wetenschappen. Bovendien was hij een zeer inventief man. Zo introduceerde hij de term 'British Empire' en noemde zichzelf tijdens zijn spionage activiteiten '007' uit kabbalistische en numerologische overwegingen. Michael Nostradamus (1503-1566) adviseerde Catherine de Medici, toen zij koningin van Frankrijk was. Zelfs de grondleggers van de moderne astronomie, zoals Tycho Brahe, Johannes Kepler en Galileo Galilei, werkten als astroloog aan diverse Europese hoven. Diverse astrologen, waaronder Nostradamus en Dee werkten ook met magie en alchemie, zodat zij het gevaar liepen als heksen of magiërs te worden aangezien en dus om op de brandstapel te eindigen.

Nikolaus Copernicus (1473-1543) die in 1543 zijn boek uitbracht met de theorie dat de zon het middelpunt van het planetensysteem moest zijn, bleek ook met de astrologie te werken. Verder liet hij in zijn theorie de aarde om zijn eigen as draaien waardoor de dagelijkse beweging van de sterrenhemel werd verklaard. Tycho Brahe en Johannes Kepler hebben de ideeën van Copernicus verder uitgewerkt. Tycho Brahe heeft met diverse instrumenten de hemel bestudeerd, waarmee hij de grondlegger is van de moderne waarnemings-astronomie. Dit bewustzijn van waarneming en wetenschap zorgde voor een verstandelijkere benadering van de sterrenhemel. In deze periode slaat

ook de eerste twijfel toe over de werkzaamheid van de astrologie. Kepler die jaren astrologie en astronomie studeerde was aan het eind van zijn leven zeer sceptisch tegenover de astrologie, hoewel hij toch vond dat er een kern van waarheid in moest zitten. Kepler was de eerste die dacht dat de planeten ellipsvormige banen volgden. Het waren geen astronomen in de zin van de twintigste eeuw, hun leven en werk was doorspekt met ideeën over de microkosmos en de macrokosmos. Maar de balans begint toch door te slaan naar de astronomie, ondanks het verzet door kerk en maatschappij hiertegen.

Giorano Bruno en Galileo Galilei werden het mikpunt van vooral de kerkelijke instanties doordat zij het Copernicaanse wereldbeeld aanhingen. Giorano Bruno werd uiteindelijk levend verbrand op het marktplein van Turijn. Bruno ervoer het nieuwe heliocentrische wereldbeeld als een bevrijding; dat de aarde niet meer de vaste bodem onder de voeten was maar zeer snel ronddraaide en bovendien net als de andere planeten in een baan om de zon draaide. Hij stelde dat de mens de vaste waarde niet meer in de vaste aarde of kristallijnen hemel moest zoeken maar in zichzelf. Dit is een duidelijk voorbeeld van een ander bewustzijn wat in deze periode aan het ontstaan is.

Ondanks dat de astrologie door de kerk strijdig werd geacht met hun godsbeeld werd het toch min of meer gedoogd. Wat vooral een rol hierin zal hebben gespeeld is het feit dat de astrologie de basis was van al het wetenschappelijke denken en dat zonder de astrologie bijvoorbeeld een arts zijn werk niet goed zou kunnen doen. Zeker als je kijkt naar vroegere eeuwen (elfde en twaalfde eeuw) waarin monniken en priesters juist astrologie bestudeerden, zie je een soort haat/liefde verhouding tussen de astrologie en de christelijke kerk. Later bleven de astrologie en de kerk toch met elkaar verweven omdat diverse pausen gebruik maakten van astrologen en sommige zelf praktiseerden. Voor zover bekend zijn er maar een paar astrologen door de inquisitie om het leven gebracht, waarvan nog geeneens met zekerheid is vast te stellen of het alleen maar om astrologische of astronomische gedachten ging van deze mensen. De astrologie werd beschouwd als zijnde tegen de wil van God, en een onderdeel van oude heidense religies. Hierdoor zie je dat diverse stromingen in de kerk fel tegen de astrologie waren, terwijl sommige richtingen daar toch anders over dachten.

Een andere stimulans die de astrologie kreeg in deze periode was de uitvinding van de boekdrukkunst. Hierdoor konden astrologische teksten, voorspellingen en adviezen snel worden overgedragen op andere mensen. In 1469 kwam de eerste almanak uit. In deze almanakken werden eeuwenlang voorspellingen gedaan over het weer, politiek,

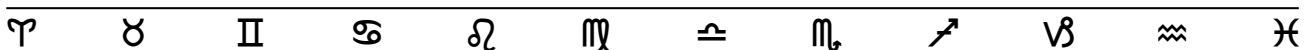
overstromingen, zaaimomenten etc. Deze almanakken kregen een zeer grote invloed op het politieke en maatschappelijke leven, zodat sommigen ervan werden verboden door de regeringen.

Enkele van de laatste hofastrologen die leefden en werkten in de zeventiende eeuw waren Jean Bapsite Morin (1583-1656) in Frankrijk en William Lilly (1602-1681) in Engeland. Hoewel Lilly diverse hoge politieke figuren uit zijn tijd heeft geadviseerd moest hij zich toch regelmatig verdedigen tegen de aantijgingen dat hij zich aan voorspellingen en kwakzalverij schuldig maakte. Vooral zijn voorspelling van de grote brand van Londen in 1666 werd hem bijna fataal. Men stelde dat hij zelf de brand had aangestoken om zo zijn voorspellingen te doen uitkomen. Na zijn werkwijze te hebben bloot gegeven tegenover een comité, werd hij hiervan vrijgesproken. Lilly's boek 'Christian Astrology' met daarin vooral de regels over de uurhoekastrologie is zeer beroemd geworden. In maart 1649 was Lilly de schrijver van het eerste astrologische krantencolumn.

Teruggang

Langzaam maar zeker raakte de astrologie in de zeventiende en achttiende eeuw op de achtergrond. Hoewel Nicholas Campion stelt dat hier niet een duidelijke reden voor is, denk ik dat het toch te maken heeft met het nieuwe wereldbeeld van de zeventiende eeuwse men-

sen. Het heelal, het menselijke lichaam en de wetenschap werden vanuit empirisch oogpunt benaderd. Hier binnen was geen plaats meer voor de astrologie en verdween het uit het wetenschappelijke leven. Iets later volgde de industriële revolutie waardoor het leven veel meer mechanisch werd bekeken dan vanuit een kosmisch of goddelijk beeld. De astrologie leefde nog wel voort in almanakken. Verder gebruikten zeelui en boeren de astrologie nog steeds bij hun werkzaamheden. Het gewone volk consulteerde nog wel de astrologen, maar van adviezen op koninklijk of regeringsniveau wordt nauwelijks gesproken in de boeken.

Begin zeventiende eeuw heeft de westerse astrologie ook Amerika bereikt. Ook daar hebben vooral de almanakken succes, maar er werd ook astrologie gestudeerd aan diverse universiteiten (Harvard en Yale). Begin achttiende eeuw verschijnen er een aantal astrologische boeken maar het merendeel is toch gebaseerd op het werk van Engelse astrologen. Het zaad van de astrologie heeft in deze periode Amerika bereikt en heeft later veel bijgedragen aan de ontwikkeling van de westerse astrologie in de negentiende en twintigste eeuw. Aan het eind van de achttiende eeuw wordt de astrologie in de occulte hoek gedrukt en wordt het wetenschappelijke gezicht van de astrologie definitief afgelegd.

Terugkeer

In de negentiende en twintigste eeuw vond er een terugkeer plaats van de astrologie. Met het boek *New and Complete Illustration of the Occult Sciences* van Ebenezer Sibley in 1795 kwam er een einde aan de achterliggende eeuwen waarin de astrologie wat minder op de voorgrond stond. De wederopstanding van de astrologie vond als eerste plaats in Engeland, waar in 1791 het eerste astrologische tijdschrift *Conjurors Magazine* werd uitgegeven. De wederopstanding van de astrologie moet vooral gezien worden in geestelijke en intellectuele ontwikkeling en niet zo zeer in de kwantiteit. De almanakken werden nog steeds zeer goed verkocht, maar bevatten vooral oudere voorspellingen, en het lijkt mij dat deze uitgaven de serieuze astrologie geen goed deden. John Worsdale (geb: 1766) publiceerde het boek *Astronomy and Elementary Philosophy* in 1820 en legde hiermee de basis voor de negentiende eeuwse astrologie die door Richard Cross Smith (bekend als 'Raphael' 1795-1832) en Richard James Morrison (bekend als 'Zadkiel' 1795-1874) werd ontwikkeld. Deze twee heren stichtten in de jaren twintig van de negentiende eeuw het eerste Britse astrologische genootschap. Dit genootschap publiceerde tijdschriften, boeken, jaarlijkse prognoses, enzovoort. Hoewel de astrologie door deze mensen een impuls kreeg bleef het toch moeilijk om de astrologie tegenover de maatschappij staande te houden. Ze werden regelmatig aangevallen over hun praktijken, die sommige

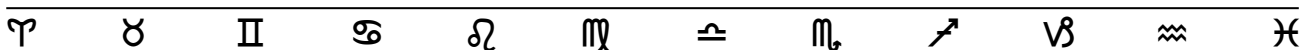
mensen niet beviel. Na Zadkiel namen Alfred James Pierce (1840-1923), Richard Garnett (1835-1906) en Walter Gorn Old (bekend als 'Sepharial' 1864-1929) de fakkel over.

De bekendste astroloog van de negentiende eeuw is ongetwijfeld Frederick Allen (bekend als Alan Leo 1860-1917). Hij combineerde de serieuze astrologie met de commerciële astrologie. Hij runde een astrologische postorderservice en stuurde mensen voor geld horoscopen toe. Naast Londen had hij filialen van dit astrologische postorderbedrijf in Parijs en New York. Leo stichtte ook drie astrologische verenigingen waarvan 'The Astrological Lodge of the Theosophical Society' de belangrijkste was. Door zijn contacten met Madame Blavatsky introduceerde hij een nieuwe spirituele dimensie in de astrologie die latere astrologen weer verder hebben uitgewerkt.

In deze periode hadden de astrologen ook te maken met de ontdekking van de nieuwe planeten, Uranus in 1781 en Neptunus in 1846. Raphael, Zadkiel en wellicht Allen Leo hadden de moeilijkheid deze planeten in te passen in het oude astrologische systeem. De ontdekking van deze planeten gaf vooral de sceptici een wapen tegen de astrologie. De astrologen weerden zich door te zeggen dat deze planeten juist problemen en tegenstrijdigheden in het oude systeem oplossen.

Eind negentiende en begin twintigste eeuw komt de nieuwe astrologie ook in Frankrijk en in Duitsland terecht. Aquilin Backmund (bekend als Alexander Bethor 1876-1938) publiceerde het eerste Duitse astrologische tijdschrift 'Zodiakos'. In de jaren twintig van deze eeuw werd de astrologie vooral in Duitsland zeer populair. Elsbeth Ebertin (geb: 1880) was in deze periode de bekendste astrologe en voorspelde voor Hitler gevaar in 1923, en prompt brak hij zijn schouder tijdens een putsch in München. Alfred Witte (1878-1941) stichtte de Hamburger school, die veel invloed heeft uitgeoefend op het astrologische denken van deze tijd. De Duitsers komt de eer te beurt dat zij de psychoanalyse combineerde met de astrologie. De ideeën van Jung werden door O.A.H. Schmitz (1873-1950) en Herbert Freiherr von Kloeckner (1896-1950) geïntegreerd, en hun tijdschrift 'Grundlagen für die astrologische Deutung' introduceerde de Astroanalyse in het door de psychologie beheerste twintigste eeuw. C.G. Jung was zelf ook geïnteresseerd in de astrologie en heeft diverse experimenten hiermee uitgevoerd.

Rond 1930 kwam er een doorbraak van de astrologie in de dagbladen. R.H. Naylor (1889-1952) maakte astrologische voorspellingen voor de kranten. Hierin heeft hij een aantal opmerkelijke voorspellingen

gen gedaan die later zijn uitgekomen. Naylor deelde deze columns in naar het zonneteken en maakte hierop zijn voorspellingen. Deze verdeling naar het zonneteken heeft zeer veel invloed gehad op het beeld wat de mensen momenteel van de astrologie hebben. Heel veel mensen denken dat het sterrenbeeld de enige factor is waar de astroloog zijn analyses op baseert. Haast iedereen weet wat zijn sterrenbeeld (zonneteken) is en leest in de krant wat hij/zij de komende week kan verwachten.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog hebben diverse vooraanstaande Duitsers (Hess, Himmler en Goebels) gebruik gemaakt van astrologen. De populariteit van onder andere Elsbeth Ebertin in de voorgaande jaren geeft aan dat de astrologie wel bekend moest zijn bij de Nazis. Dat ze daadwerkelijk in de astrologie geloofden, of dat het meer was om propaganda mee te voeren dat is niet helemaal duidelijk. De Engelsen gebruikten de astrologie om de moraal van het volk hoog te houden.

Na de oorlog kreeg de astrologie steeds meer de vorm zoals de hedendaagse astrologie die heeft. In 1948 ontstond de 'Faculty of Astrological Studies' die niet alleen over de astrologie nadacht, maar ook een examineringsysteem en eisen opstelde waar serieuze astrologen aan moesten voldoen. Enkele bekende astrologen van na de tweede wereldoorlog hebben diverse nieuwe systemen ingevoerd in de oude astrologische structuur. Zoals John Addey (1920-1982) in Engeland, hij zette het werk van Allen Leo voort en verdiepte zich in de traditionele astrologie en introduceerde de harmonic-theorie. In Duitsland ontwikkelde Reinhold Ebertin het midpunten-systeem. De Zwitsers Bruno en Louise Huber hebben een synthese gevonden van de astrologie met de psychologie van Assagioli. Dane Rudhyar (geb: 1895) ontwikkelde het concept van de psychologisch georiënteerde astrologie met ideeën uit de oosterse en westerse filosofieën en esoterische symboliek.

In deze periode ontstaat volgens Nicholas Campion heel duidelijk twee stromingen binnen de astrologie (naar mijn mening is dit al een zeer oude splitsing, alleen in een iets andere vorm). De ene richting wil de astrologie objectief bekijken en wil de astrologie haar plaats terug geven binnen het wetenschappelijke denken. De andere richting gaat uit van een subjectief beleven van de horoscoop, waarbij persoonlijke en spirituele groei belangrijker is dan het causaal kunnen bewijzen van de astrologische factoren.

In de jaren tachtig van onze eeuw verschijnen er heel wat boeken over de astrologie, en wordt de psychologische astrologie verder uit-

gediept. De interesse verspreidde zich behoorlijk snel. In de voorgaande decennia was een astroloog nog een zonderling, tegenwoordig gaan steeds meer mensen zich bezighouden met de astrologie. Ik denk dat de beschikbaarheid van de huidige literatuur maar vooral ook het computertijdperk er toe bijdragen dat de astrologie in deze jaren een zeer grote impuls krijgt. Doordat de toegankelijkheid tot de kennis door middel van de vele boeken en sinds kort ook internet en de snelheid van de berekeningen het de astroloog bijzonder makkelijk maakt, staan we denk ik aan de vooravond van een nieuwe periode waarin de astrologie zich weer verder zal kunnen ontwikkelen.

Bronvermelding

Meer informatie is te vinden in:

Astrological Origins, Cyril Fagan

An Introduction to the history of Astrology, Nicholas Campion

Zodiakos/Tierkreisbilder im Altertum, Hans Georg Gundel

Astrologie-Ursprung-Geschichte-Symbolik, Derek/Julia Parker

Zon, aarde en mens, Elisabeth Mulder

De hemel heeft voeten in de aarde, Jan de Graaf

De astrologie van het oude Egypte, Albert Slosman

Astrologie als ambacht, Martien Hermes